

1. เรื่องการขับเคลื่อนและพัฒนาการดำเนินงาน ศพก.อ.หัวหิน

2. ชื่อประธาน ศพก. เจ้าขององค์ความรู้

ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้ นายรุ่งเรือง ไร่รักษา
วันเดือนปีเกิด 19 มีนาคม 2500
หมายเลขบัตรประชาชน 3-7707-00097-13-7
ที่อยู่ 136 หมู่ที่ 11 ต.หินเหล็กไฟ
อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
โทรศัพท์ 085-2996701

3. ความเป็นมาของ ศพก.

คุณรุ่งเรือง ไร่รักษา ประธาน ศพก.อำเภอหัวหิน พื้นเพเป็นคนอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ที่ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน เมื่อปี พ.ศ. 2515 โดยเริ่มจากอาชีพรับจ้างทั่วไป จากนั้นเก็บเงินซื้อที่ดินทำกินภายในครอบครัวได้ 32 ไร่ เมื่อมีที่ดินทำกินจึงเริ่มอาชีพปลูกพืชไร่ จนกระทั่ง ปี 2526 เริ่มปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียเพื่อส่งโรงงาน จากการทํางานอย่างจริงจัง คุณรุ่งเรืองเก็บเงินซื้อที่ดินที่ละเล็กทีละน้อย ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกสับปะรดกว่า 200 ไร่ ในพื้นที่ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อปี 2541 เกิดวิกฤตราคาสับปะรดโรงงานตกต่ำติดต่อกัน 3 ปี ราคาภิโกลรึ่มละ 1.60 บาท ทำให้คุณรุ่งเรือง ต้องเปลี่ยนแนวคิดที่จะปลูกสับปะรดโรงงานเพียงอย่างเดียวมาเป็นสับปะรดผลสดควบคู่กันไปด้วย ซึ่งตอนนั้นได้ทดลองปลูกเปรียบเทียบกับหลายพันธุ์ เช่น พันธุ์เพชรบุรี 1 พันธุ์เพชรบุรี 2 พันธุ์นางแล พันธุ์ภูแล และพันธุ์ตราดสีทอง โดยได้รับการสนับสนุนพันธุ์เพชรบุรี 1 จำนวน 100 หน่อ มาจากศูนย์วิจัยพืชสวนเพชรบุรี ตั้งอยู่ที่ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี หรือ "ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี" ในปัจจุบัน เมื่อได้ผลผลิตได้ชิมรสชาติปรากฏว่าประทับใจในความอร่อย จึงได้ตัดสินใจปลูกสับปะรดพันธุ์เพชรบุรี 1 โดยปลูกควบคู่กับสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย ตราดสีทอง และพันธุ์ MD2

ด้วยความชำนาญในการผลิตสับปะรดผลสดหลากหลายพันธุ์ของคุณรุ่งเรือง ไร่รักษา จึงได้รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดผลสดในพื้นที่ตำบลหินเหล็กไฟ ให้คำปรึกษาการปลูกสับปะรดผลสด และรวมกันจำหน่ายสับปะรดผลสด และในปี 2559 กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดตั้ง ศูนย์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สำนักงานเกษตรอำเภอหัวหินได้คัดเลือก กลุ่มผลิตสับปะรดผลสดของคุณรุ่งเรือง จัดตั้งเป็นศพก. อำเภอหัวหิน และได้ถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบโรงเรียนเกษตรกร แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดและผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง

4. องค์ประกอบของ ศฟก.

➤ เกษตรกรต้นแบบ : นายรุ่งเรือง ไล้รักษา

➤ แปลงเรียนรู้

แปลงเรียนรู้ด้านการผลิตสับปะรดผลสด ของ ศฟก.อำเภอหัวหิน ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 136 หมู่ 11 ตำบล หินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

แปลงผลิตสับปะรดผลสด (พันธุ์ MD2 จำนวน 5 ไร่

แปลงผลิตสับปะรดผลสด (พันธุ์เพชรบุรี 1 จำนวน จำนวน 15 ไร่

แปลงผลิตสับปะรดผลสด (พันธุ์ตราดสีทอง จำนวน 10 ไร่

แปลงขยายพันธุ์แปลงผลิตสับปะรดผลสด (พันธุ์ MD 2) จำนวน 2 งาน

➤ หลักสู่ตรการเรียนรู้

1. หลักสู่ตรหลัก : การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักของ ศฟก.การลด ต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดผลสด

1) การเตรียมแปลง

ในการเตรียมแปลงเพื่อปลูกสับปะรดจะแตกต่างจากเกษตรกรทั่วไปโดยแบ่งพื้นที่ปลูกออกเป็น 4 โซน หมุนเวียนกันไปตลอดระยะเวลาในการปลูกสับปะรด ดังนี้

>> โซนที่ 1 เป็นแปลงผลิต

>> โซนที่ 2 เป็นที่พักหน่อ หลังจากเก็บเกี่ยวสับปะรดจะเลี้ยงต้นต่อเพื่อให้แตกหน่อ นาน 1 ปี โดยใส่ปุ๋ยบำรุง โดยผสม ยูเรีย 45 กิโลกรัม เหล็ก 5.6 กิโลกรัม สังกะสี 7.5 ชีด และ โพแทสเซียม 7.5 กิโลกรัม ใ้ในน้ำ 1,500 ลิตร ผสมให้เข้ากันผสม ฉีดพ่นทางใบ

>> โซนที่ 3 เป็นที่พักหลังเก็บหน่อ จะใช้รถไถพรวนป่นทั้งเปลือกและต้น และใส่ปุ๋ยหมัก ทิ้งไว้ประมาณ 1 ปี ก่อนปลูกใหม่

>> โซนที่ 4 หลังจากใส่ปุ๋ยหมักทิ้งไว้ครบ 1 ปี (โซนที่2) ก็จะใช้เพื่อเป็นแปลงที่ปลูกใหม่

2) การเตรียมดินปลูก

เตรียมดินปลูกในโซนที่ 3 หลังจากไถพรวน และใส่ปุ๋ยหมักทิ้งไว้ครบ 1 ปี ก่อนจะปลูกจะ ไถอีกครั้งและยกร่อง และนำหน่อพันธุ์ปลูกประมาณ 8,000 หน่อ/ไร่

ระยะปลูก (แถวคู่ x แถวร่องเดิน x ต้น)

สับปะรดผลสด 40 x 80 x 30 (II II)

สับปะรดโรงงาน 40 x 80 x 28 (IIII IIII)

3) การคัดหน่อพันธุ์

สับปะรดสามารถใส่ทั้งหน่อและจุกมาทำพันธุ์ แต่ของคุณรุ่งเรือง จะใช้เฉพาะหน่อเท่านั้น เนื่องจากจุกใช้ระยะเวลาในการเติบโตจนเก็บเกี่ยวนานกว่าหน่อ และในการนำหน่อพันธุ์มาปลูกนั้น จะคัดแยกขนาดของ หน่อก่อนปลูกโดยจะแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

- ✓ ขนาดเล็ก น้ำหนักประมาณ 3 ซีด
- ✓ ขนาดกลาง น้ำหนักประมาณ 5 ซีด
- ✓ ขนาดใหญ่น้ำหนัก ตั้งแต่ 6 ซีดขึ้นไป

หน่อพันธุ์ทั้งสามขนาดจะถูกแยกปลูกคนละแปลงซึ่งการคัดขนาดหน่อพันธุ์ที่มีขนาดเดียวกันปลูกด้วยกันจะช่วยให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ รวมถึงการบังคับให้ออกดอกด้วย หากการปลูกในแปลงเดียวกันและมีขนาดต้นไม้เท่ากันจะทำให้การออกดอกไม่สม่ำเสมอ

4) การขยายหน่อพันธุ์ด้วยตนเอง ดังนี้

การลดต้นทุนการผลิต (หน่อพันธุ์) การขยายหน่อพันธุ์ แบ่งหน่อพันธุ์หลัก ให้ได้ 4 ส่วน (1 หน่อ ขยายได้ 4 หน่อ ภายในระยะเวลา 5 เดือน)

- คัดเลือกหน่อพันธุ์ที่สมบูรณ์
- แยกหน่อออกเป็น 4 ส่วนจะเพาะขยายหน่อพันธุ์ได้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง แต่ถ้าแยกหน่อออกเป็น 6- 8 ส่วน หน่อจะขาดความสมบูรณ์และใช้ระยะเวลาในการเพาะนานกว่า 5 เดือน
- นำลงเพาะในแปลงเพาะหน่อ(ในภาพประมาณ 3 เดือน)
- หลังจากเพาะลงในแปลงได้ประมาณ 5 เดือนต้นจะมีความสมบูรณ์สามารถนำไปปลูกในแปลงปลูกได้
- หน่อที่มีความสมบูรณ์อายุประมาณ 5 เดือน จำหน่ายหน่อละ 20 บาท แต่ถ้าเราเพาะขยายหน่อเอง 1 ไร่ ปลูก 5,000-8,000 หน่อ สามารถลดต้นทุนค่าหน่อพันธุ์ได้ 100,000-160,000 บาท/ ไร่

5) การดูแลรักษา

>> การฉีดยากำจัดวัชพืช

ภายหลังจากปลูกลงแปลงแล้วคุณรุ่งเรืองต้องรอเวลาให้ฝนตกหรือดินมีความชื้น จึงดำเนินการฉีดยากำจัดวัชพืช หรือที่เกษตรกรเรียกว่ายาคุมหญ้า

>> การใส่ปุ๋ย

สำหรับการใส่ปุ๋ยนั้นจะให้ครั้งแรกหลังจากปลูกได้ประมาณ 2 เดือน ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์จะใส่ไร่ละ 1 ตันและ ฉีดปุ๋ยทางใบ โดยผสม ยูเรีย 45 กิโลกรัม เหล็ก 5.6 กิโลกรัม สังกะสี 7.5 ซีด และ โบรอนซียม 7.5 กิโลกรัม ในน้ำ 1,500 ลิตร ผสมให้เข้ากัน โดยจะใช้ปุ๋ยสูตรนี้ 5 ครั้ง มีระยะห่างกันทุก 1 เดือน และก่อนที่จะบังคับให้ออกดอกประมาณ 2 เดือนนั้น คุณรุ่งเรืองจะใช้ปุ๋ยสูตร 15-5-20 หรือ 16-16-16 ใส่บริเวณโคนต้น ๆ ละ 1 ซ่อนชาเมื่อสัปดาห์แรกเริ่มออกลูก ให้ใช้สูตร 7-12-34 เป็นปุ๋ยเกล็ด (โบรอนซียมซีลเฟต) ปริมาณ 7.5 กิโลกรัม และ ไนเทค 1 กิโลกรัม ผสมน้ำ 1,500 ลิตร ผสมให้เข้ากันนำมาฉีดพ่นทางใบ โดยจะให้ปุ๋ยนี้ 2 ครั้ง ระยะห่างกัน 2 เดือนครึ่ง

>> การให้น้ำ ใช้น้ำรดพ่นน้ำ ทุก 10 วัน ครั้ง ตลอดทั้งปี

>> การบังคับดอก

เมื่อใส่ปุ๋ยครั้งสุดท้ายไปแล้ว 1 เดือน หรือ 10 เดือน หลังจากปลูกคุณรุ่งเรือง ก็ จะบังคับให้สับปะรดออกดอกด้วยวิธีฟอรซ์ ซึ่งส่วนผสมจะประกอบด้วย สารเอทธิฟอน 500 ซีซี ยูเรีย 25 กก. โบรอน 7.5 ซีด ผสมน้ำ 1,500 ลิตร ผสมให้เข้ากันนำไปฉีดพ่นได้ 4 ไร่ และ หลังจากนั้น 5 วัน ก็จะฉีดซ้ำอีกที ด้วยสูตร เดิมแต่จะไม่ใส่โบรอน หลังฉีด 1 เดือนสับปะรดจะเริ่มออกลูก

>> การคลุมผล

เมื่อสับปะรดมีอายุได้ 3 เดือนจะนำกระดาษหนังสือพิมพ์มาห่อผลเพื่อไม่ให้สับปะรดไหม้ จากการถูกแดดเผา ซึ่งคุณรุ่งเรืองยอมลงทุนเพิ่มต่อต้นๆ ละ 15 สตางค์ ลดปัญหาการเสียหายของผลผลิต

6) การเก็บเกี่ยวผลผลิต

สับปะรดทั้งสองพันธุ์ คือ พันธุ์ปัตตาเวีย ที่ปลูกมานานกว่า 29 ปี และ พันธุ์เพชรบุรี 1 นั้น จะใช้ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่เท่ากัน

>>> พันธุ์ปัตตาเวียจะใช้เวลาหลังจากที่ฟอรซ์แล้วประมาณ 5 เดือน ผลถึงจะสุก สามารถเก็บเกี่ยวได้

>>> พันธุ์เพชรบุรี จะใช้เวลาหลังจากที่ฟอรซ์แล้วประมาณ 4 เดือน 10 วันถึงจะเก็บ ผลได้ปริมาณการเก็บเกี่ยว จะเก็บได้ไร่ละ 7 - 8 ตัน และ น้ำหนักต่อลูกประมาณ 1.5-2 กก.

2. หลักสูตรภาคบังคับ : เกษตรทฤษฎีใหม่ (แนวทางการจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน)

3. หลักสูตรเสริม : การให้น้ำอย่างรู้คุณค่า (การให้น้ำสับปะรด)

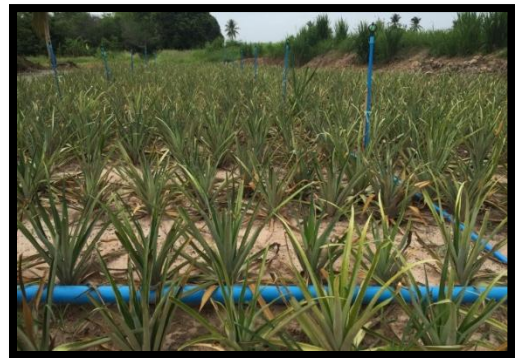
สับปะรดเป็นพืชที่ไม่ต้องการน้ำมากนัก แต่การให้น้ำสับปะรดก็มีความสำคัญ โดย ต้องยึดหลักคือ ถ้ามีปริมาณฝนสม่ำเสมอ ไม่จำเป็นต้องให้น้ำ แต่ ในฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ต้องให้น้ำสอดคล้องกับ ความต้องการของ สับปะรด เพื่อสามารถวางแผนการผลิตสับปะรดได้ สับปะรดสามารถเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่ ที่เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต สามารถวางแผนกำหนดเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้การใส่ปุ๋ยมีประสิทธิภาพสูง

องค์ความรู้ เรื่อง การขับเคลื่อนและพัฒนาการดำเนินงาน ศพก.อ.หัวหิน

และลดการระจุกตัวของผลผลิตได้ ซึ่งพื้นที่ปลูกสับปะรดผลสดของ นายรุ่งเรือง ไร่รักษา อยู่ในพื้นที่แห้งแล้งและฝนตกไม่สม่ำเสมอ จึงได้เจาะบ่อบาดาลและชุดสระเก็บน้ำเพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนใช้ในแปลงสับปะรด

โดยมีการให้น้ำสับปะรดอย่างมีประสิทธิภาพ 2 วิธีดังนี้

1. การให้น้ำระบบสปริงเกอร์ โดยการวางท่อน้ำจากแหล่งน้ำ เข้าไปในแปลง มีท่อ ตั้งขึ้นมา ความสูงประมาณ 1 เมตร ที่ปลายสุดของท่อจะเป็นหัวจ่ายน้ำ วิธีนี้จะสามารถควบคุมและปรับแรงดันของน้ำให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการน้ำของสับปะรดในแต่ละช่วงการเจริญเติบโต

2. การให้น้ำแบบการฉีดพ่น เป็นการให้น้ำเลียนแบบธรรมชาติ โดยวิธีการฉีดน้ำขึ้นฟ้าให้เป็นละอองฝอยคล้ายกับสายฝนให้ตกลงสู่แปลงสับปะรด เนื่องจากวิธีนี้น้ำจะจับในโตรเจนที่มีมากในอากาศลงสู่แปลงสับปะรดช่วยให้ต้นสับปะรดเจริญงอกงามดี และลดต้นทุนในการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน

4.4 ฐานเรียนรู้

องค์ความรู้ เรื่อง การขับเคลื่อนและพัฒนารดาเนินงาน ศพก.อ.หัวหิน

1. การคัดขนาดและการขยายพันธุ์
2. เทคนิคการปลูก
3. การบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ
4. การจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต
5. การแปรรูป

5. วิธีการดำเนินงาน

5.1 การวิเคราะห์ศักยภาพ ศพก.

จุดแข็ง ศพก.อำเภอหัวหิน มี แปลงทดสอบพันธุ์สับปะรดผลสดหลากหลายพันธุ์ทำให้ผู้ที่มาเรียนรู้ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่จับต้องได้ และองค์ความรู้ต่างๆของ ศพก. มีการวางหลักสูตรชัดเจน และมีทีมที่ไปขององค์ความรู้ เช่น องค์ความรู้จากแปลงงานวิจัยจากสถาบันต่างๆ

จุดอ่อน ศพก. หัวหิน ยังมีการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศพก. หลัก และเครือข่าย ยังไม่ครอบคลุม เนื่องจาก ขาดการประสานงานระหว่างคณะกรรมการ

โอกาส ศพก.อำเภอหัวหินอยู่ในที่ตั้งศูนย์กลาง ของอำเภอหัวหิน เส้นทางคมนาคมสะดวก ไม่ห่างจากตัวเมืองหัวหินมากนัก ผู้ที่สนใจจากจังหวัดใกล้เคียงหรือพื้นที่ต่าง ๆ เดินทางมาสะดวกรวดเร็ว

อุปสรรค ดินฟ้า อากาศ สภาพแวดล้อม เป็นอุปสรรคสำหรับการผลิตสับปะรดผลสดอย่างมาก ผลผลิตที่คาดการณ์ไม่ได้ทำให้กระทบต่อช่องทางการจำหน่ายหลายๆทาง

5.2 จัดทำแนวทางพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

จัดทำแนวทางพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศพก.อำเภอหัวหิน เน้นหนักเรื่องการพัฒนาการผลิตสับปะรดผลสด มีแนวทางพัฒนา 3 เรื่อง คือ

1. ส่งเสริมการผลิตสับปะรดผลสดตามระบบคุณภาพ GAP
2. ส่งเสริมการผลิตสับปะรดผลสดในรูปแปลงใหญ่
3. เพิ่มมูลค่าการผลิตสับปะรดผลสด

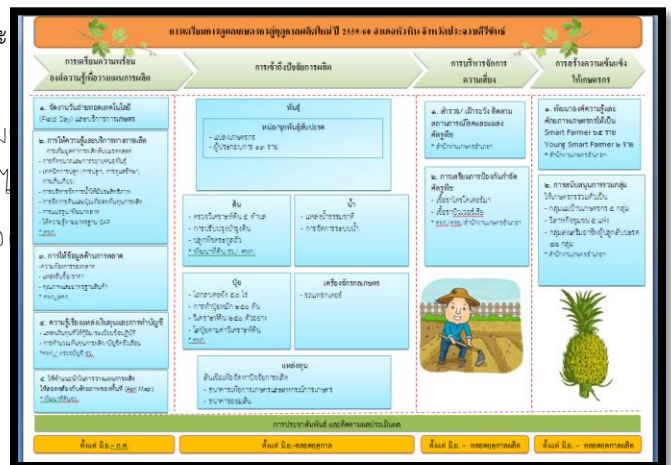
.3 จัดตั้งคณะทำงาน ศพก. การบริหารจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง

ศพก.หัวหิน มีการจัดตั้งคณะทำงาน ศพก. การบริหารจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง โดยการประชุม ระดับอำเภอ มีคณะกรรมการจากศูนย์เครือข่าย ศพก. จากตำบล ต่าง ๆ ทั้งหมด 5 ตำบลมาร่วมประชุม และแบ่งหน้าที่

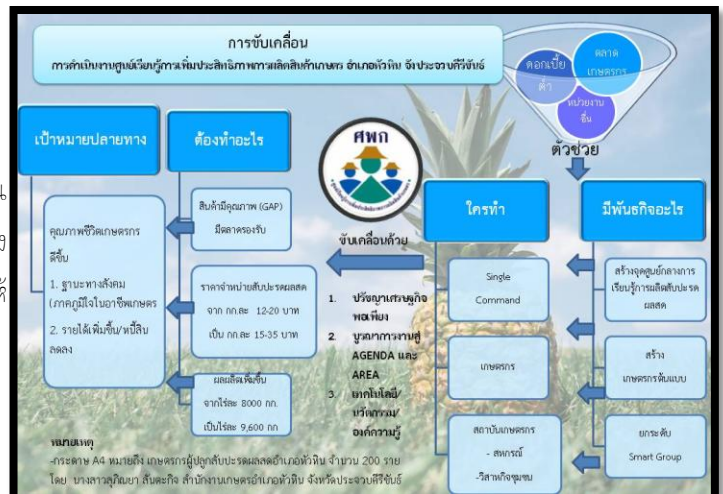
5.4 กำหนดแผนในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป

ศพก.อำเภอหัวหินมีการกำหนดแผนในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป ตามกรอบระยะเวลาที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่

5.5 ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.อำเภอหัวหิน มีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น หนี้สินลดลง และมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร โดยจะขับเคลื่อนให้

ลึบประรดผลสดของอำเภอหัวหิน มีการผลิตและได้รับมาตรฐานรับรองคุณภาพ GAP มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิต จากไร่ละ 8,000 กก. เป็นไร่ละ 9,600 กก.และจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น จากเดิม กก.ละ 12-20 บาท เป็น กก.ละ 15-35 บาท ซึ่งผู้ที่ขับเคลื่อนจะต้องมีการบูรณาการร่วมกันระหว่าง ตัวเกษตรกรเอง กลุ่มสถาบันต่างๆ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

5.6 การให้บริการ/กิจกรรม

ศพก.อำเภอหัวหิน มีการให้บริการด้านเกษตร เรื่องการผลิตลึบประรดผลสดแบบครบวงจร ตั้งแต่เริ่มต้นการเพาะปลูก การเตรียมแปลง การตัดหน่อพันธุ์ การดูแลรักษา จนกระทั่งเก็บเกี่ยว ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะสอนเทคนิคเฉพาะ หรือองค์ความรู้เฉพาะของเกษตรกรต้นแบบ (นายรุ่งเรือง ไร่รักษา) เช่นการขยายพันธุ์ การให้น้ำ การแปรรูปลึบประรด การผสมปุ๋ยใช้เองตามค่าวิเคราะห์ดิน

5.7 สร้างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายของ ศพก.อำเภอหัวหิน ได้มีการจัดตั้งเครือข่าย ทั่วทุกตำบลในอำเภอหัวหิน โดยตั้งให้ ศพก.หัวหิน ซึ่งอยู่ที่ ตำบลหินเหล็กไฟ เป็นศูนย์กลาง หรือ ศพก.หลัก ของอำเภอหัวหิน นอกจากนี้ยังมีเครือข่าย ศพก.อีกจำนวน 10 ศูนย์ ซึ่งแต่ละศูนย์จะมีเกษตรกรต้นแบบ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนรู้ และฐานเรียนรู้ ดังนี้

1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่
2. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่
3. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่
4. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบึงนคร
5. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านทรายทอง ตำบลบึงนคร
6. ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลทับใต้
7. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลทับใต้
8. ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน ตำบลหนองพลับ
9. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลึบประรด ตำบลหนองพลับ
10. ศูนย์เรียนรู้การทำปุ๋ยหมักและเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหินเหล็กไฟ

5.8 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศพก.อำเภอหัวหิน มีการประชาสัมพันธ์ ผ่านการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน หมู่ที่ 11 บ้านตอเกตุ และช่องทางทางหอกระจายเสียงหมู่บ้าน

5.9 การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ศพก.อำเภอหัวหิน ได้รับการบูรณาการจากหลายหน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอหัวหิน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน การขับเคลื่อนการทำงานต่างๆ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสำนักงานจัดสรรที่ดินตามพระราชประสงค์ หนองพลับ กัลดีหลวง ซึ่งจะมาสืบสวนเรื่องการผลิปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยน้ำชีวภาพ การผสมปุ๋ยใช้เองตามค่าวิเคราะห์ดิน หน่วยงานปศุสัตว์อำเภอหัวหิน สนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ ประมงอำเภอหัวหิน สนับสนุนการเลี้ยงปลาน้ำจืด ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาให้ความรู้และเป็นพี่เลี้ยงในการจัดทำบัญชีครัวเรือน หน่วยงานสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาสนับสนุนเรื่องการจัดตั้งสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนเรื่องการผลิตและตรวจรับรองสับปะรดคุณภาพตามมาตรฐาน GAP

5.10 การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิก

การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิก ส่วนใหญ่จะผ่านการประชุม ประธาน ศพก.จะเข้าประชุมเพื่อทราบข้อมูลต่าง ๆ และนำมาถ่ายทอดให้แก่สมาชิก ศพก.ได้ทราบ หากมีปัญหาเรื่องใด จะประสานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น โดยตรงเพื่อการแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

5.11 การเปิดโอกาสให้หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาเข้ามาทำวิจัย

ศพก.อำเภอหัวหิน ได้เปิดโอกาสให้ทุกหน่วยงานจากสถาบันการศึกษาเข้ามาทำงานวิจัย เช่นที่ผ่านมา

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี กรมวิชาการ
 1. แปลงทดสอบพันธุ์ สับปะรดพันธุ์เพชรบุรี 1 ณ แปลงเรียนรู้ ศพก.อำเภอหัวหิน อย่างต่อเนื่อง (พ.ศ. 2542 – 2549)
 2. แปลงทดสอบพันธุ์ MD2 จำนวน 2,000 หน่อ(พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน)
- มหาวิทยาลัยราชชมงคล จ.นครศรีธรรมราช
แปลงทดสอบพันธุ์ ภูเก็ตผสมปัตตาเวีย จำนวน 500 ต้น (พ.ศ 2559 – ปัจจุบัน)
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) เก็บข้อมูล การแปรรูปสับปะรด (น้ำสับปะรด , สับปะรดกวน) (พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน)

5.12 การเชื่อมโยงการดำเนินงานและการสนับสนุนของ ศพก. ผู้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

การเชื่อมโยงการดำเนินงานและการสนับสนุนของ ศพก. ผู้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในเป้าหมายของอำเภอหัวหิน ปี 2560 มีจำนวน 30 ราย ซึ่งใน 30 ราย จะได้รับความรู้ด้านการผลิตสับปะรดผลสดตามมาตรฐานสินค้าเกษตรคุณภาพ GAP การวิเคราะห์รายได้ IFPP การรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตและจำหน่ายมีผลต่อการต่อรองราคาและความเป็นไปได้ในการขยายตลาดผู้ต่างประเทศ ศพก.หัวหิน มีการสนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 29 ตันแก่สมาชิกทุกคน

6. ประโยชน์ของ ศพก.ต่อส่วนรวม

ศพก.อำเภอหัวหิน เป็นศูนย์บริการด้านการเกษตร การผลิตสับปะรดผลสดแบบครบวงจร เปิดให้เกษตรกรทั่วไปได้และผู้สนใจ เข้ามาศึกษาข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ตลอดไม่มีวันหยุด ศพก.อำเภอหัวหินจึงเป็นศูนย์เรียนรู้ที่ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมาก

7. ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก.อำเภอหัวหิน เกิดจากความเข้มแข็งขององค์ประกอบ ศพก. โดยเฉพาะเกษตรกรต้นแบบ ที่มีองค์ความรู้ (ฐานเรียนรู้พร้อมหลักสูตร) พร้อมถ่ายทอดทุกโอกาส สถานที่ดำเนินการที่อำนวยความสะดวก เช่นมีแปลงเรียนรู้ที่เกษตรกรและผู้สนใจได้ศึกษาข้อมูลจากการปฏิบัติได้จริง และที่สำคัญ ศพก.อำเภอหัวหินมีคณะกรรมการบริหาร ศูนย์ที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ บวกจากนี้แล้วหน่วยงานต่างๆได้เข้ามาบูรณาการสนับสนุนการดำเนินการของ ศพก.หัวหิน จึงทำให้ ศพก.อำเภอหัวหินเกิดความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ได้โดยง่ายขึ้น

8. การพัฒนาต่อยอดการดำเนินงาน ศพก.

การพัฒนาต่อยอดการดำเนินงาน ศพก.อำเภอหัวหิน คือการพัฒนาต่อยอดเรื่องตลาดสับปะรดผลสด จากปัญหาที่ผ่านมา สมาชิก ศพก.อำเภอหัวหินยังประสบปัญหาด้านการตลาดสับปะรดผลสดที่ไม่แน่นอน ทำให้ ศพก.อำเภอหัวหินได้ประชุมกันและหาแนวทางแก้ไขปัญหา เรื่องตลาด โดยต้องวางแผนการผลิตให้ชัดเจน เพื่อสามารถสร้างตลาดได้ชัดเจนตามมา และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายอื่นๆ และ ศพก.อำเภอหัวหินมีแนวทางในการต่อยอด การจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เพื่อผลิตจำหน่ายสับปะรดผลสดครบวงจร

9. ปัญหา/อุปสรรค

ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาสำคัญในการผลิตสับปะรดผลสดในอำเภอหัวหินอย่าง มาก เช่นสภาวะแล้งติดต่อยาวนาน หรือน้ำท่วมเฉียบพลัน ทำให้ในแต่ละฤดูกาลผลิตไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าผลผลิตจะมีมากเพียงพอกับความต้องการของตลาด

องค์ความรู้ เรื่อง การขับเคลื่อนและพัฒนาการดำเนินงาน ศพก.อ.หัวหิน

ด้านการเชื่อมโยงและช่องทางการจำหน่าย ปัจจุบัน ศพก.หัวหินยังประสบปัญหาด้านตลาด ยังมีตลาดไม่เพียงพอ สาเหตุหลักมาจากผลิตที่ไม่เพียงพอทำให้ถูกตัดโอกาสในช่องทางจำหน่ายหลายช่องทาง เช่น ส่งออกต่างประเทศ ที่ต้องการจำนวนผลผลิตต่อครั้งมาก

10. ข้อเสนอแนะ

ศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นศูนย์ที่สามารถกระจายความรู้ เป็นศูนย์กลางของข้อมูล และการปฏิบัติ หากมีการสนับสนุนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบบูรณาการเช่นปัจจุบันนี้ จะเกิดประโยชน์แก่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก

ผู้ถอดองค์ความรู้ : นางสาวสุภิญญา สันตะกิจ ตำแหน่ง : นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอหัวหิน